

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการของไทยนั้นได้ดำเนินแนวทางในการพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่เน้นการพัฒนาคนซึ่ง การจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมีการจัดการบริหาร ซึ่งถือเป็นหัวใจอยู่ 2 งาน คือ บริหารงานด้านวิชาการ และงานบริหารด้านกิจการนักเรียน ทั้งสองงานมุ่งเน้นการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” ซึ่งเป็นการพัฒนาทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม โดยงานวิชาการจะเป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด เพื่อทำให้เกิดความรู้ทักษะแก่นักเรียน ในส่วนเนื้อหาวิชาการต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็นการพัฒนาทางด้านสมอง ส่วนงานกิจการนักเรียน มุ่งเน้นพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเป็นคนที่มั่งคั่งบริบูรณ์ การรับผิดชอบในตนเอง มีความซื่อสัตย์ วิริยะอุตสาหะ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ปัจจุบันการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้พลเมืองของแต่ละประเทศมีความรู้และสามารถยืนหยัดอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ปัญหาในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เรียม ศรีทอง (2541, หน้า 4) ที่กล่าวว่า พลังสำคัญของการพัฒนาประเทศอยู่ที่คนคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์สำคัญของการพัฒนา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 บัญญัติในหน่วยต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่ากระบวนการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ดิเรก มีสมดี, 2546, หน้า 5) มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 มีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 ข้อ (5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข อีกทั้งต้องประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 2)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดขึ้นจากกรมสามัญศึกษา โดยความร่วมมือของกรมวิชาการและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขร่วมกันจัดทำขึ้น โดยมุ่งหวังให้ครูทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกๆด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) 2545 (กรมสามัญศึกษา, 2544) ภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้ง ดี เก่ง มีสุข โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน 2 ประการ คือ ประการแรกมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกันแก้ปัญหา หรือการส่งเสริม จึงเป็นสิ่งจำเป็น และประการที่สอง ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียน ในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องนั้นมีประสิทธิภาพเป็นที่ประจักษ์ โดยยืดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ เพื่อพัฒนาชีวิตนักเรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของนโยบายและภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวปฏิบัติสำหรับให้ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีคุณภาพ(กรมสุขภาพจิต และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 2 - 3)

โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ในสังกัดสถาบันการพลศึกษา ได้ดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงของเด็กที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มแสดงการกระทำ และมีพฤติกรรมที่ต่างไปจากเดิมออกมาให้คนรอบข้างได้เห็นอาจจะเป็นพฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบสิ่งนั้นก็ขึ้นอยู่กับแบบอย่างที่ได้รับมา หากไม่ได้รับการชี้แนะที่ถูกต้องก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับสังคม ในสังคมปัจจุบัน เป็นสังคมแบบครอบครัวเดี่ยว พ่อ แม่ ไปทำงาน เด็กไปโรงเรียน ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กัน ระหว่าง พ่อ แม่ และลูก ทำให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ เทคโนโลยีในปัจจุบันที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้มีผลกระทบกับเด็กโดยที่เด็กไม่รู้ตัว เด็กสนใจเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนใจด้านการศึกษาน้อยลง ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว ทำให้เด็กเกิดการตัดสินใจในเรื่องต่างๆได้อย่างไม่เหมาะสม และถูกต้อง จากปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน ปัญหา

เรื่อง ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาผู้สาว ปัญหาการตั้งครรภ์ระหว่างเรียน ปัญหาการติดเกม และปัญหาอื่นๆ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อเด็กมาก หากไม่ได้รับการป้องกันที่ดี เด็กก็จะอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสร้างปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพนิสิตในหลากหลายมิติ ดังที่ศาสตราจารย์เท็อน ทองแก้วได้กล่าวถึงอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้ “อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา ต้องช่วยเหลือนักศึกษาในการปรับตัวเองเมื่อเข้ามาสู่สถานศึกษาใหม่ เช่น การปรับตัวกับเพื่อนใหม่ ปรับตัวในการเรียน ยิงในสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษาต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว ย่อมรับผิดชอบตัวเองได้ บางคนยังคุ้นเคยการเรียนแบบเดิม คือ สมัยการเรียนในระดับมัธยมศึกษาเมื่อเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาในระยะแรกจะยังไม่สามารถปรับตัวได้จะเกิดความคับข้องใจหรือในกรณีการคบเพื่อนใหม่จะต้องเปลี่ยนเพื่อนใหม่ เป็นต้น ทั้งการเรียนและการคบเพื่อนถ้านักศึกษาได้มีโอกาสปรับตัวให้สามารถดำเนินการด้วยดี เริ่มต้นดี นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยนักศึกษา ให้ประสบความสำเร็จในการปรับตัว และช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาประสบปัญหา การช่วยให้นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุขและจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ เป้าหมายของการทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา” (นายสันติ กิเบญจศีล อ้างอิงจาก รองศาสตราจารย์เท็อน ทองแก้ว, 2557) ในสภาวะปัจจุบันซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าเยาวชนของชาตินั้นได้มีความคาดหวังต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อตนเองเป็นนักเรียนซึ่งศึกษาอยู่ในระบบของโรงเรียนกีฬาและคาดหวังต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรฐานการเรียนรู้อุทิศมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

จากการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความใกล้เคียงกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับอุดมศึกษา นอกเหนือจากนั้นโรงเรียนกีฬานั้นอยู่ในกำกับของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเดียวกับสถาบันการพลศึกษา ทางผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของความคาดหวังของนักเรียนต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงศึกษาการเรียนรู้อุทิศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา เพื่อพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้อุทิศระบบอาจารย์ที่ปรึกษาระดับอุดมศึกษาของหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการพลศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัด สถาบันการพลศึกษา ตามสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา ตามสภาพที่คาดหวังโดยจำแนกตามอายุและระดับชั้นของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกันจำแนกตามสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัด สถาบันการพลศึกษาตามสภาพที่คาดหวังมีความแตกต่างกันโดยจำแนกตามเพศและระดับชั้นปีที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง และสถาบันการพลศึกษาจังหวัดอ่างทองซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกัน เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการพลศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัด สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ลงทะเลเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 360.คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่นักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ลงทะเลเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางเคร์จซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan : 1970) ที่ประชากร 360 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 186 ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายชั้นตอน (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกีฬาที่ลงทะเลเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำแนกตามเพศชาย และเพศหญิง และระดับชั้นที่ศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 186 คน โดยจำแนกเป็นชั้นปีละ 31คน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา เป็นรายด้าน จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนักเรียนโรงเรียนกีฬาสังกัดสถาบันการพลศึกษา หมายความว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

2. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ซึ่งรวมหมายถึงการส่งเสริม การ

ป้องกัน และการแก้ปัญหา พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน นักศึกษา ทั้งในด้านการเรียน สุขภาพ ด้านส่วนตัว และประวัติ พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา เป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะช่วยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

2.2 การคัดกรอง หมายถึง การดำเนินงานโดยใช้ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียน นักศึกษา เป็นรายบุคคลมาพิจารณา เพื่อจำแนกนักเรียน นักศึกษา ออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

2.3 การส่งเสริมนักเรียน นักศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา ทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครู/อาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุด ตามศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา แต่ละคน สำหรับกลุ่มปกติต้องพัฒนาส่งเสริมขึ้น ส่วนกลุ่มเสี่ยงต้องจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพให้นักเรียน นักศึกษา กลุ่มนี้ได้รับการส่งเสริมที่ดีในอนาคต โดยครู/อาจารย์ที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน นักศึกษา ในแต่ละคน ทำให้นักเรียนนักศึกษา มีคุณภาพ และมีความภาคภูมิใจตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

2.4 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา หมายถึง การเอาใจใส่นักเรียน นักศึกษา อย่างทั่วถึง และใกล้ชิด โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษา ต้องทำความเข้าใจนักเรียน นักศึกษา กลุ่มนี้อย่างลึกซึ้ง ศึกษาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

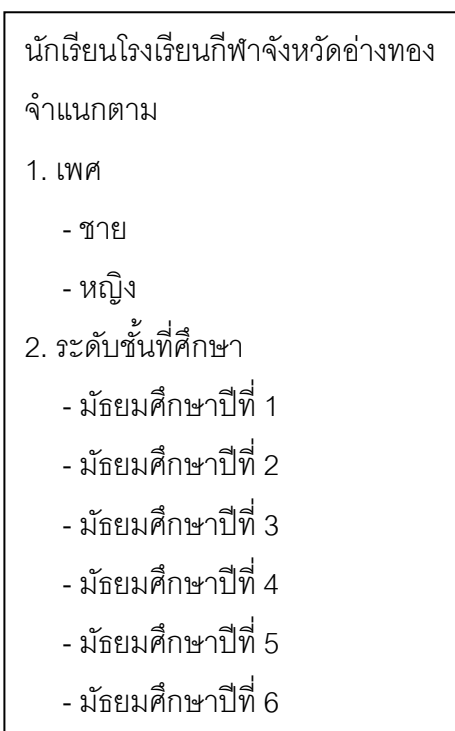
2.5 การส่งต่อนักเรียน นักศึกษา หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการกับนักเรียน นักศึกษา กลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ครู อาจารย์ ที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาโดยลำพัง ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ และสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์จิตแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และแก้ปัญหาย่างถูกวิธี

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนกีฬา จังหวัดอ่างทอง สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

